

Huvudman

Krokoms kommun
barn-utbildning@krokom.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Nyhedens skola i Krokoms kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Krokoms kommun att senast **fredag den 13 september 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande skolplikt och rätt till utbildning samt ordningsstörande beteende. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Krokoms kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Krokoms kommun ska vidta följande åtgärder

Skolplikt och rätten till utbildning

1. Rektorn ska se till att orsakerna till elev 12, 25, 27, 42 och 43:s frånvaro utreds. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning genomföras. Utredningarna av orsakerna till elevernas frånvaro ska göras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Utredningarna av orsakerna till elevernas frånvaro samt eventuella utredningar om särskilt stöd ska ges in

till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § och 7 kap. 19 a § skollagen).

2. Rektorn och Krokoms kommun ska vidta åtgärder för att öka eleverna 12, 25, 27, 42 och 43:s närvaro i skolan. Åtgärderna ska vara förankrade i de behov som identifierats i skolans utredningar av orsakerna till elevernas frånvaro. En sammanställning över insatser som vidtagits för respektive elev, inklusive eventuell dokumentation som styrker uppgifterna, ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (7 kap. 19 a, 21 och 22 §§ skollagen).
3. Se till att utreda elev 12:s behov av särskilt stöd samt utifrån utredningen fatta ett beslut om åtgärdsprogram eller ett beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram för eleven. Genomförd utredning och det beslut som fattats utifrån resultatet av utredningen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 och 9 §§ och 7 kap. 19 a §§ skollagen).
4. Rektorn ska, vid kännedom om att en elev har upprepad eller längre frånvaro från skolan, se till att det startas en utredning av orsakerna till elevens frånvaro. Rektorn ska dokumentera vid vilka tillfällen under perioden den 2 maj till den 6 september 2024 som rektorn fått kännedom om att en elev har upprepad eller längre frånvaro från skolan samt vilket datum en utredning startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (7 kap. 19 a § skollagen).

Ordningsstörande beteende

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 17 maj 2024 informera samtlig personal om skollagens bestämmelser kring skyldigheten att utreda orsakerna till en elevs ordningsstörande beteende. Huvudmannen ska inkomma med en redogörelse för när och på vilket sätt informationen förmedlats (2 kap. 34 § och 5 kap. 9 och 10 §§ skollagen).
2. Se till att utreda orsakerna till elev 8 och 9:s ordningsstörande beteende. Med utgångspunkt i vad som har framkommit i utredningarna ska rektorn även se till att åtgärder vidtas för att få eleverna att ändra sitt beteende. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Genomförda utredningar samt en redogörelse för vilka åtgärder som vidtagits med anledning av resultaten av utredningarna ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. Om en utredning om särskilt stöd har initierats för någon av eleverna ska det särskilt anges (5 kap. 9 och 10 §§ skollagen).

3. Rektorn ska, vid kännedom om att en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om att en elev gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, se till att saken utreds. Med utgångspunkt i vad som har framkommit i utredningarna ska rektorn även se till att åtgärder vidtas för att få eleverna att ändra sitt beteende. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Rektorn ska dokumentera vid hur många tillfällen under perioden den 2 maj till den 6 september 2024 som rektorn fått kännedom om att förutsättningarna för en sådan utredning är uppfyllda samt vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Om en utredning om särskilt stöd har initierats för någon av eleverna ska det särskilt anges (5 kap. 9 § skollagen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Krokoms kommun en anmärkning avseende brister rörande extra anpassningar och särskilt stöd samt tillgång till skolbibliotek. Krokoms kommun ska senast **fredag den 13 september 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra studietid samt trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:9854) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Nyhedens skola i Krokoms kommun under vårterminen 2024.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Nyhedens skola följer gällande bestämmelser om extra studietid, extra anpassningar, särskilt stöd, skolplikt och rätten till utbildning, tillgång till skolbibliotek samt trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom att Skolinspektionen inledningsvis begärt in viss dokumentation, bland annat betygskatalog, innevarande samt föregående läsårs plan mot kränkande behandling, skolenhetens ordningsregler, uppgifter om hur många händelser av kränkande behandling som anmälts till huvudmannen under vår- och höstterminen 2023 samt uppgifter om vilka högstadieelever som är föremål för särskilt stöd och åtgärdsprogram. Myndigheten har även begärt in uppgifter om antalet elever med problematisk skolfrånvaro.

Vid skolbesök den 23 och 24 januari 2024 har myndigheten genomfört intervjuer med elever och lärare, genomfört lektionsobservationer samt begärt in kompletterande information i form av beslut om åtgärdsprogram för fem elever, rutin för närvaroarbetet och underlag för kartläggning vid skolfrånvaro. Intervjuer med representanter för elevhälsan och rektorn har genomförts digitalt den 30 januari och den 1 februari 2024.

Skolinspektionen har även begärt in ett kompletterande yttrande, inklusive dokumentation i form av bland annat frånvaroutredningar, från huvudmannen gällande arbetet med skolfrånvaro i enskilda elevärenden.

Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

I de fall Skolinspektionen refererar till enskilda elever benämns de med siffror enligt den elevförteckning (aktbilaga 5) som myndigheten har kommunicerat till huvudmannen tillsammans med tjänsteanteckningarna från genomförda intervjuer.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Skolplikt och rätt till utbildning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju med lärare framkommer att skolan har många elever med hög frånvaro. Lärare uppger att de vid upprepade tillfällen ringer hem till vårdnadshavare angående elever med hög frånvaro men att inga vidare åtgärder vidtas. En lärare säger att det finns ett par hemmasittare i varje klass vilket läraren beskriver som

ett "jättestort problem". Lärare uppger att elevhälsan är inkopplad för dessa elever men att det inte ger resultat.

Elevhälsan uppger att elevhälsan inte har koll på närvaron och att om det är så att det finns ungefär två elever i varje klass som är hemmasittare så har elevhälsan inte kännedom om det. Elevhälsan säger att de inte har lyft frånvaro på elevhälsomöten på ett tag. Representanter för elevhälsan beskriver utförligt skolans rutin för elever som är frånvarande men uppger samstämmigt att rutinen inte följs, vilket elevhälsan anser är ett omfattande problem.

Rektorn uppger att rutinen kring frånvaro är att lärarna dagligen ska föra in i skolans närvarosystem vilka elever som är frånvarande. Lärarna ska ha koll på frånvaron, och om skolans gräns på 15 procents frånvaro under en period på fyra veckor överskrids, ska det göras en enkel kartläggning. Om det handlar om sammanhängande frånvaro kan mentor även kontakta vårdnadshavare innan frånvaron uppgår till 15 procent. Om lärarna ser att frånvaron fortsätter lämnar lärarna över informationen till rektorn och rektorn lämnar ärendet till elevhälsan där det kan bli fråga om att kuratorn gör en fördjupad kartläggning. Enligt rektorn anmäler rektorn sedan frånvaro till huvudmannen i samband med att en fördjupad kartläggning påbörjas. Rektorn har gjort detta på två elever. Rektorn uppger vidare att det kan bli aktuellt att utreda elevens behov av särskilt stöd inom ramen för en frånvaroutredning. Rektorn uppger att rutinen följs.

När Skolinspektionen begärde in dokumentation innan besöket på Nyhedens skola efterfrågade Skolinspektionen uppgift om antalet elever med problematisk frånvaro. Skolinspektionen fick svar att det på skolan finns två elever med problematisk frånvaro. Rektorn uppger att de två eleverna är de elever som är anmälda till huvudmannen samt att dessa elever har i princip 100 procents frånvaro. Enligt rektorn kommer det att inledas fördjupade utredningar kring fler elever.

Av dokumentation samt intervju med lärare, rektorn och representanter för elevhälsan har följande framkommit kring enskilda elever;

Av yttrande från huvudmannen samt dokumentationen framgår att elev 12 haft en frånvaroproblematik under flera år och att eleven haft 100 procents frånvaro mellan augusti 2023 och mars 2024. På fråga om elevens frånvaro har utretts, har huvudmannen uppgett att skolan vill genomföra en utredning, men att orsakerna till frånvaron inte har utretts formellt eftersom elevens vårdnadshavare har utmaningar när det gäller kontakter med myndigheter. Huvudmannen har dock bifogat ett kartläggningsdokument kring elevens frånvaro där det framgår att eleven fått svara på några frågor om sin skolsituation. Huvudmannen har uppgett att elevens behov av särskilt stöd inte har utretts, men att en utredning pågår. Huvudmannen har även bifogat en plan för elevens återgång till skolan. I intervju uppger rektorn att elev 12 och dennes vårdnadshavare har stöd av en extern aktör,

att skolan nyligen gjort en orosanmälan gällande eleven samt att elevhälsans personal är inkopplad. En fördjupad kartläggning är enligt rektorn på gång men vårdnadshavare och elev kommer inte till bokade möten.

Av yttrande från huvudmannen samt av dokumentation framgår att elev 25:s frånvaro legat mellan cirka 25 och 70 procent mellan november 2023 och mars 2024. Skolan har utrett elevens behov av särskilt stöd och utredningen har bifogats. Av utredningen av elevens behov av särskilt stöd framgår hur elevens skolsituation ser ut vad gäller kunskapsutveckling och sociala situation i skolan. Det framgår bland annat att elevens sociala situation i skolan är turbulent samt att eleven kan gå hem om någon elev tittar konstigt på eleven. På fråga om elevens frånvaro har utretts, har huvudmannen uppgett att eleven har utretts av en extern aktör. Ingen utredning av orsakerna till elevens frånvaro har, trots förfrågan, bifogats.

Lärare berättar att elev 27 är hemmasittare och att ett samverkansmöte med externa aktörer hade bokats in men att eleven inte kom till mötet. Av dokumentation framgår att elevens frånvaro legat mellan cirka 45 och 90 procent från september 2023 till mars 2024. Elevhälsan och rektorn uppger i intervju att elevens frånvaro har utretts, men någon utredning har inte bifogats trots att Skolinspektionen efterfrågat en sådan. Däremot har en utredning av elevens behov av särskilt stöd bifogats. Av utredningen av elevens behov av särskilt stöd framgår bland annat att elevens frånvaro kartlades 2018, att eleven hade en del frånvaro under läsåret 2022/23 samt att frånvaron eskalerat ytterligare under höstterminen 2023. Huvudmannen har även bifogat dokumentation som påvisar kontakter med elev och vårdnadshavare. Av anteckningarna framgår bland annat att eleven inte vet vad eleven ska göra på lektionerna, att eleven tycker att det är svårt att be om samt få hjälp samt att eleven har svårt att sova och använder mobilen till sent på kvällarna och därför har svårt att ta sig upp på morgnarna och komma iväg till skolan. Skolan har upprättat en plan för elevens återgång till skolan.

Av dokumentationen framgår att elev 42 haft hög frånvaro under flera år. På fråga om elevens frånvaro har utretts, har huvudmannen uppgett att eleven kommer till skolan men har svårigheter att gå på lektionerna. Elevens mentor har avstämning med elev och vårdnadshavare varje vecka. Enligt skolan har elevens närvaro ökat. Av dokumentation framgår att elevens frånvaro har pendlat mellan 8,6 och 33,2 procent från augusti 2023 till mars 2024. Vissa månader har frånvaron varit lägre för att sedan öka igen. Eleven hade 19,7 procents frånvaro i januari, 31,1 procents frånvaro i februari samt 8,6 procents frånvaro i mars 2024 fram till och med den 13 mars 2024. Huvudmannen har inte bifogat någon utredning av orsakerna till elevens frånvaro samt av elevens behov av särskilt stöd, trots att sådana utredningar har efterfrågats.

Av dokumentationen framgår att elev 43 varit orolig inför att vistas i skolan under flera år, vilket visat sig som fysiska besvär. Av dokumentation framgår att eleven

mellan augusti 2023 och mars 2024 har pendlat mellan 8,2 och 31,3 procent frånvaro. På fråga om elevens frånvaro har utretts, har huvudmannen uppgett att skolan gjort varierande åtgärder för att anpassa efter elevens behov. Elevens behov av särskilt stöd har utretts och eleven har särskilt stöd. Skolan har även en samverkan med externa aktörer. Huvudmannen har inte bifogat någon utredning av orsakerna till elevens frånvaro samt av elevens behov av särskilt stöd, trots att sådana utredningar har efterfrågats.

Rättslig reglering

Enligt 7 kap. 2 § skollagen har barn som är bosatta i Sverige skolplikt.

Av 7 kap. 3 § skollagen framgår att alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har rätt till grundläggande utbildning i allmän skola.

Enligt 7 kap. 17 § skollagen ska en elev i grundskolan delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Enligt 7 kap. 19 a § skollagen ska rektorn, om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som anordnas för utbildningen i grundskolan, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron skyndsamt anmäls till huvudmannen.

I förarbetena framhåller regeringen att en utredning av orsakerna till en elevs frånvaro alltid måste baseras på elevens hela situation. En elevs omfattande frånvaro beror ofta på en komplex situation med olika slags problem som kan röra både hem och skola. Många av orsakerna kan vara skolrelaterade och kräva åtgärder i skolan. Samtidigt kan hemförhållandena vara svåra och i vissa fall förekommer det att vårdnadshavaren inte bidrar till, eller på grund av sociala orsaker inte har möjlighet att se till, att eleven går till skolan. Det förekommer också att organisatoriska faktorer är orsaken till en elevs långvariga frånvaro. Exempel på detta kan vara brister i frånvarorapportering, låg grad av lärarkontakt, håltimmar, lärarbyten, brister i lärandemiljön eller otydlig ansvarsfördelning bland vuxna i skolan. Det kan även finnas fall där vårdnadshavare medvetet håller barn borta från skolan, exempelvis vid en utlandsresa där eleven inte beviljats ledighet eller p.g.a. psykisk ohälsa. I vissa extrema fall kan det vara fråga om hedersförtryck och att barnet blivit bortfört från landet (prop. 2017/18:182 s. 58).

Frågan om hur omfattande en utredning av frånvaro behöver vara måste avgöras i det enskilda fallet. I vissa fall kan det räcka med en enklare utredning. Ett exempel på det kan vara att vid en längre sjukfrånvaro begära ett läkarintyg. I andra fall kan

det behöva utredas om elevens frånvaro beror på en för eleven otillfredsställande lärandemiljö, t.ex. bristande bemötande eller behov av särskilt stöd. Eftersom varje elevs förutsättningar är olika och orsakerna till frånvaro är mångfacetterade krävs det i andra fall en mer omfattande utredning av vad som har orsakat frånvaron för den enskilde eleven. (...) Bestämmelsen innehåller inte några detaljerade krav på hur utredningen om frånvaro ska genomföras. Fokus vid utredningen bör vara på att kartlägga orsakerna till frånvaron och att kartläggningen utgör ett underlag för att sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster (prop. 2017/18:182 s. 59 f.).

I 7 kap. 20 § skollagen anges att den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ska se till att barnet fullgör sin skolgång.

I 7 kap 21 § skollagen anges att hemkommunen i frågor som rör skolpliktiga elever som avses i 19 a § vid behov ska samordna insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs.

Av 7 kap. 22 § skollagen följer att huvudmannen ska se till att eleverna i dess grundskola fullgör sin skolgång.

Av 7 kap. 23 § skollagen framgår att hemkommunen får förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter vid vite, om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte gjort vad denna är skyldig att göra för att så ska ske.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att det utgör en brist att skolan inte alltid utreder orsakerna till elevers upprepade eller långvariga frånvaro. Vidare utgör det en brist att det finns elever med ytterst omfattande frånvaro som inte utretts för särskilt stöd.

Av utredningen framgår att skolan har en rutin för elevfrånvaro, men elevhälsan och rektorn har olika uppfattningar kring huruvida rutinerna följs. Av de elevexempel som Skolinspektionen tagit del av framgår vidare att det finns flera elever på skolenheten där orsakerna till elevernas frånvaro inte har utretts eller där frånvaron inte har utretts tillräckligt i förhållande till omfattningen av elevernas frånvaro. Detta gäller i vart fall elev 12, 25, 27, 42 och 43.

Trots att elev 25, 27, 42 och 43 har haft långvarig eller upprepade frånvaro har huvudmannen inte kunnat bifoga frånvaroutredningar eller annan dokumentation som visar att skolan har kartlagt vad elevernas frånvaro beror på. Däremot framgår att skolan i vissa fall har haft löpande kontakter med berörda elevers vårdnadshavare, utrett elevernas behov av särskilt stöd och/eller satt in vissa åtgärder för att öka elevernas närvaro i skolan. I samband med kontakter med elev och vårdnadshavare samt utredningar av särskilt stöd har i vissa fall möjliga orsaker

till elevernas frånvaro berörts i begränsad utsträckning. För elev 12 har även en kortare kartläggning av elevens frånvaro bifogats. Skolinspektionen bedömer emellertid att de utredningsåtgärder som vidtagits för att utreda orsakerna till eleverna 12, 25, 27, 42 och 43:s frånvaro inte kan anses tillräckliga mot bakgrund av omfattningen av elevernas frånvaro. Vad gäller elev 42 delar Skolinspektionen vidare inte skolans uppfattning om att man med säkerhet kan säga att elevens närvaro har ökat, då frånvaron bara varit bättre under några veckor samtidigt som omfattningen av frånvaron varierat från månad till månad.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att en utredning av elev 12:s behov av särskilt stöd inte påbörjats förrän under vårterminen 2024 trots att eleven haft en ytterst omfattande frånvaro under många års tid. I sammanhanget noterar Skolinspektionen även att myndigheten inte har fått ta del av samtliga utredningar om särskilt stöd som efterfrågats avseende övriga elever, även om huvudmannen uppger att sådana utredningar har genomförts.

Skolinspektionens utredning kan, mot bakgrund av att det i flera fall saknas formella utredningar av orsakerna till elevernas frånvaro, inte visa att det finns brister vad gäller skyldigheten att anmäla till huvudmannen att en utredning av orsakerna till en elevs frånvaro har startats. Skolinspektionen vill emellertid framhålla att en sådan anmälan ska göras när en utredning av en elevs frånvaro startas.

Ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever och lärare beskriver att det finns elever som stör ordningen genom att prata högt och rakt ut, gå och springa runt i klassrummet samt kasta saker. Elever säger att det oftast är samma elever som stör ordningen.

På frågan om orsaker till upprepat ordningsstörande beteende utreds, uppger lärare olika svar. En lärare uppger att tidigare har orsaker till upprepat ordningsstörande beteende inte utretts men att det vid tidpunkten för Skolinspektionens besök fanns en pågående process kring två av lärarens elever. En annan lärare säger att i lärarens klass har orsaker till elevens upprepade ordningsstörande beteende inte utretts. En tredje lärare berättar om en elev som ska utredas och att läraren har fyllt i dokumentation och lyft ärendet vidare till elevhälsan men inte fått någon information tillbaka. Ytterligare en lärare säger att orsaker till upprepat ordningsstörande beteende utreds. En lärare uppger att elever som upprepat stör diskuteras i arbetslaget och att mentorn tar det vidare till elevhälsan om det ska dit. Några lärare säger att en utredning av elevens ordningsstörande beteende kan leda till en utredning av särskilt stöd medan andra lärare uppger att de inte hör något mer efter att ett ärende gått vidare till elevhälsoteamet.

I intervju säger en representant för elevhälsan att elevhälsan aldrig har gjort någon utredning om upprepat störande beteende. Skolan utreder elever för särskilt stöd om de inte når målen, men det är inte så att elevers upprepade ordningsstörande beteende alltid leder till en utredning om elevens behov av särskilt stöd.

Rektorn säger att rutinen för att utreda orsaker till ett upprepat ordningsstörande beteende är att läraren har ett samtal med eleven och om det inte blir bättre ska läraren kontakta vårdnadshavarna. Steget därefter är att rektorn kopplas in. I samtalet tar personalen reda på vad de ordningsstörande problemen beror på. Rektorn uppger att skolan har en konsekvenstrappa och det är den rutinen som rektorn tidigare beskrev med samtal med lärare och sedan rektorn. Vidare finns disciplinära åtgärder med i konsekvenstrappan.

Lärarna nämner bland annat elev 5, 6, 8 och 9 som exempel på elever som upprepat stör ordningen. Enligt elevhälsan har orsakerna till elevernas upprepade ordningsstörande beteende inte utretts. Rektorn känner till att vissa elever upprepat stör och planerar att träffa elev 5, 6 och 7 dagen efter pågående intervju. Enligt rektorn har ingen annan elev utretts för upprepat ordningsstörande beteende.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 34 § skollagen ska huvudmannen se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 5 kap. 9-10 §§ skollagen följer att om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid utredningen ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att elever som har ett upprepat ordningsstörande beteende inte alltid utreds.

Skolinspektionen konstaterar att det i utredningen framkommer olika uppgifter kring om skolan utreder orsaker till elevers upprepade ordningsstörande beteende. Det framgår vidare att det finns elever på skolans vars upprepade ordningsstörande beteende inte har utretts, vilket är en brist. Detta gäller i vart fall elev 8 och 9.

Skolinspektionen konstaterar att otydligheten kring om utredningar av ordningsstörande beteende sker eller inte och i så fall när utredningar ska initieras,

riskerar att medföra att relevanta åtgärder inte sätts in för att elever ska ändra sitt beteende eller att åtgärder som sätts in är verkningslösa eller sätts in i ett alltför sent skede. Det är av vikt att orsaker till upprepat ordningsstörande beteende utreds för att skapa förståelse för vad som leder fram till elevens beteende och komma fram till vilka åtgärder som behövs för att möta elevens behov.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Krokoms kommuns verksamhet vid Nyhedens skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller skolplikt och rätt till utbildning samt ordningsstörande beteende. Det finns därför skäl att förelägga Krokoms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Elever säger i intervju att stöd som eleverna kan få i klassrummet är rörelsepaus, att eleverna kan sätta sig i ett grupprum, använda en inläsningstjänst eller arbeta med lättare eller svårare material. Eleverna har även tillgång till stressbollar och i ett klassrum finns det hörlurar.

Lärare säger i intervju att om lärare märker att en elev kommer att ha svårt att nå de betygsriterier som minst ska nås, lyfts eleven i arbetslaget för att få till extra anpassningar som fungerar för eleven. Lärare berättar vidare att lärarna gör många anpassningar på gruppnivå såsom att skolan har en gemensam lektionsstruktur samt förstärkt vuxenstöd för vissa klasser i kärnämnen. Andra exempel på anpassningar är att dela upp material i mindre beståndsdelar, placering i klassrummet, redovisning i liten grupp, tillgång till inläst material och anpassade läromedel samt att vissa elever sitter avskilt i klassrummet eller i ett grupprum.

Av intervjuer med lärare samt av dokumentation framgår att elev 8 har betyget F i fem ämnen, men att eleven inte har några extra anpassningar. Lärarna uppger att anledningen till detta är att lärarna inte har sett att det behövs, men att det kan vara så att eleven behöver extra anpassningar i vissa ämnen. Lärarna uppger vidare att elev 17, som har betyget F i fyra ämnen, inte heller har några extra anpassningar men att en pedagogisk kartläggning är påbörjad.

Särskilt stöd

I intervju med lärare framgår att om lärare befarar att en elev inte kommer att nå betygskriterierna och om extra anpassningar inte hjälper så blir nästa steg att testa andra anpassningar. Om alla extra anpassningar är utvärderade och inte fungerar anmäler lärare utredningsbehov av särskilt stöd till specialpedagogen eller rektorn. Det finns en blankett som ska användas där läraren skriver upp vilka anpassningar som är gjorda. Mentorn ansvarar för att skicka ut en pedagogisk kartläggning till de lärare som undervisar eleven. Kartläggningen lämnas sedan över till specialpedagog eller rektorn som sedan lyfter ärendet i elevhälsoteamet där rektorn också ingår. Om diskussioner i elevhälsoteamet utifrån kartläggningen visar att det behövs särskilt stöd är det rektorn som beslutar om det. En lärare uppger att specialpedagogen sedan skriver ett åtgärdsprogram. En annan lärare säger att det kan hända att det inte upprättas något åtgärdsprogram och att det endast blir kortare stöd i en liten undervisningsgrupp. Flera lärare uppger att de inte känner till något exempel på att en elev som utretts för särskilt stöd inte behöver sådant stöd. Andra lärare uppger att det kan fattas beslut att elever inte får särskilt stöd.

Elevhälsan uppger att det finns en rutin där läraren tar upp i arbetslaget om det finns utmaningar gällande någon elev. Först testas extra anpassningar men om det inte blir någon skillnad får läraren lyfta eleven i arbetslaget igen och då är nästa steg kartläggning genom undervisande lärare. Till slut hamnar ärendet hos specialpedagog som avgör om det ska göras en pedagogisk utredning eller inte. Oftast är det specialpedagog som skriver utredningen och i de allra flesta fall blir det ett åtgärdsprogram. Rektorn kommer in när elevärenden tas upp i elevhälsoteamet och det är rektorn tar beslut om det ska upprättas åtgärdsprogram eller inte. Enligt elevhälsan är det tydligt vad som utgör en anmälan om särskilt stöd eftersom specialpedagogen får in blanketter om utredningsbehov av särskilt stöd.

Rektorn uppger att om extra anpassningar inte fungerar tas det upp i respektive arbetslag. I dessa fall samlar personalen in dokumentationen till rektorn och mentorn påbörjar en kartläggning på en gång. Rektorn får kännedom om att en elev behöver utredas för särskilt stöd genom att lärarna inkommer med en anmälan i form av en blankett. Rektorn uppger att det alltid startas en utredning vid en anmälan från undervisande personal och att det sedan är specialpedagogen som gör utredningen, vid behov med stöd av andra kompetenser i elevhälsan. Rektorn säger att det är lärarna som ska upprätta åtgärdsprogram med stöd från specialpedagog samt att alla utredningar som genomförts har lett till särskilt stöd förutom nyligen då en utredning visade att särskilt stöd inte behövdes för en elev.

Lärare uppger att det är mentorn som ska följa upp och utvärdera åtgärdsprogrammen. Det är även mentorn, tillsammans med andra undervisande lärare, som ska ha koll på om stödet för en elev fungerar. Enligt en lärare sker uppföljningen kontinuerligt. En annan lärare säger att uppföljningar ska göras efter två veckor. Andra lärare säger att åtgärdsprogrammen följs upp och utvärderas vid

utvecklingssamtal samt vid behov. Om det vid utvärdering framkommer att det särskilda stödet ska fortsätta oförändrat uppger lärare att stödet fortlöper och att åtgärdsprogrammet revideras med nytt datum.

En lärare samt en representant för elevhälsan uppger att skolan i förekommande fall kan ge en elev särskilda stödåtgärder innan ett åtgärdsprogram har upprättats. Lärare uppger vidare att det finns elever som har anpassad studiegång men inget åtgärdsprogram. Detta gäller elev 11 och 16. Elev 11 går i skolan fyra dagar i veckan, men två av dagarna går eleven hem tidigare. En representant för elevhälsan uppger att representanten precis fått in elevens schema från elevens mentor. En annan representant uppger att eleven har extra anpassningar och att eleven kommer att få särskilt stöd. Rektorn uppger att för elev 11 är en pedagogisk kartläggning påbörjad. Lärare och elevhälsan uppger att elev 16 har kortare skoldagar på måndagar. Rektorn uppger att en utredning om särskilt stöd är på gång och att eleven har utretts av extern aktör.

I de inskickade åtgärdsprogrammen beskrivs elevernas behov av stöd samt vilka åtgärder som skolan anser nödvändiga för att tillgodose behoven. Elev och vårdnadshavare uppges ha medverkat i utarbetandet av åtgärdsprogrammen, datum för beslut finns och rektorn har signerat besluten. Dock saknas datum för uppföljning och utvärdering samt uppgift om vem som är ansvarig för uppföljning och utvärdering i fyra av fem inkomna åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska

följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det utgör en brist att det finns elever som inte har extra anpassningar trots att eleverna har flera underkända betyg. Detta gäller i vart fall elev 8 och 17. Extra anpassningar ska ges så fort det framgår att en elev riskerar att inte nå betygskriterierna, vilket innebär att extra anpassningar ska sättas in innan en elev rent faktiskt inte når betygskriterierna. Att det för närvarande pågår en utredning om särskilt stöd avseende elev 17 föranleder ingen annan bedömning då extra anpassningar borde ha satts in i ett tidigare skede.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att det finns elever som har särskilt stöd utan stöd i åtgärdsprogram och utan att eleverna utretts för särskilt stöd. Detta gäller i vart fall elev 11 och 16, som har särskilt stöd i form av anpassad studiegång. Då särskilda stödåtgärder är ingripande åtgärder som kan få stor betydelse för berörd elevs framtida skolgång är det av största vikt att sådana åtgärder alltid föregås av en utredning av elevens behov av särskilt stöd samt av ett formellt beslut om åtgärdsprogram.

Tillgång till skolbibliotek

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju med lärare framgår att skolan inte har något skolbibliotek. Tidigare fanns ett avtal som möjliggjorde för skolan att använda kommunbiblioteket, Krokoms bibliotek. Numera tillåter emellertid inte biblioteket besök från skolan.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 36 § skollagen framgår att eleverna i grundskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att eleverna på Nyhedens skola inte har tillgång till skolbibliotek, vilket utgör en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Krokoms kommuns verksamhet vid Nyhedens skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar och särskilt stöd samt tillgång till skolbibliotek.

Avseende extra anpassningar och särskilt stöd visar utredningen att skolan till viss del uppfyller författningarnas krav på detta område. Avseende tillgång till skolbibliotek anses bristen inte vara av karaktären att den allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela Krokoms kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju med elever och lärare framgår att elever erbjuds att delta i läxhjälp vid två tillfällen per vecka, att varje tillfälle omfattar 60 minuter samt att det är två lärare närvarande vid dessa tillfällen.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 5 a § skollagen framgår bland annat att elever i årskurs 4-9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju med elever framgår att skolan har ordningsregler och att ordningsreglerna har tagits upp och diskuterats i elevrådet. Lärare bekräftar att det finns ordningsregler, att arbetet med ordningsreglerna är pågående och att ordningsreglerna nyss har reviderats. Det framgår också att när eleverna börjar i

årskurs 7 får eleverna ett förväntansdokument där det står att alla elever ska följa ordningsreglerna. Förväntansdokumentet presenteras och går igenom på det första föräldramötet och sedan ska eleverna skriva under förväntansdokumentet och lämna in till sin mentor.

Av inskickade handlingar framgår att skolan har en skriftlig rutin för omhändertagande av mobiltelefoner. Vid lektionsobservationerna som Skolinspektionen genomförde under besöket observerades att elever lämnar in sina mobiltelefoner vid dagens första lektion. Under intervjuer bekräftar elever och lärare att skolan har regler kring mobiltelefoner som säger att eleverna ska lämna in sina mobiltelefoner i början av skoldagen och att eleverna får igen mobiltelefonerna i slutet av dagen. Elever och lärare säger att reglerna i huvudsak följs. Eleverna uppger att vissa elever har undantag och får ha sina telefoner, till exempel kan en elev få undantag om eleven har diabetes eller om det har hänt något hemma.

Av intervju med elever framgår att skolan genomför olika aktiviteter för att skapa trygghet och studiero. Eleverna ger som exempel att eleverna får svara på frågor om trygghet och studiero på besöket hos skolsköterskan. Vidare fick eleverna i början av innevarande läsår fylla i en enkät om trygghet och studiero. Elever, lärare och rektorn uppger vidare att det finns vuxennärvaro på exempelvis raster och i matsalen. Som andra trygghetsskapande insatser nämner elever och lärare gemensam lektionsstruktur, fasta platser i klassrummen och temadagar.

Av dokumentationen framgår att skolan läsåret 2023/24 har upprättat en plan för att förebygga och motverka kränkande behandling. Planen innehåller en redogörelse för föregående läsårs aktiva åtgärder samt innevarande läsårs främjande och förebyggande åtgärder för att motverka kränkande behandling.

Lärarna uppger att lärarna anmäler kränkningar till rektorn i ett digitalt system samt att lärarna utreder händelser av kränkande behandling genom samtal med berörda elever. Lärarna ger även exempel på åtgärder som kan vidtas vid händelser av kränkande behandling.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Av 5 kap. 4 a § skollagen framgår att vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande eller utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap. Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en

mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall än som avses i första stycket.

Av 5 kap. 4 e § framgår att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner.

Enligt 5 kap. 5 § skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet som rektorn beslutat om. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna.

Av 6 kap. 8 §§ skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att skolpersonal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn, som i sin tur ska anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Krokoms kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av juristen Ellen Kalman.

Utredaren Mirja Wallström har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Oskar Holst medverkat.